

Bruxelles, 12.6.2019
COM(2019) 279 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIUL
EUROPEAN, CONSILIU SI BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ**

**Aprofundarea uniunii economice și monetare a Europei: o evaluare a situației la patru
ani de la Raportul celor cinci președinți**

Contribuția Comisiei Europene la summitul zonei euro din 21 iunie 2019

1. INTRODUCERE

La 21 iunie 2019, liderii UE se vor întâlni la Bruxelles pentru a evalua progresele înregistrate în direcția unei agende care este fundamentală pentru proiectul european și care a jucat un rol esențial în răspunsul UE la crizele economice, financiare și sociale de după 2007: o uniune economică și monetară mai profundă și mai echitabilă.

Atunci când criza globală a lovit UE și zona euro în urmă cu un deceniu, Europa s-a confruntat imediat cu o înrăutățire rapidă a situației sale economice și sociale, cea mai gravă de la cel de Al Doilea Război Mondial. Criza financiară s-a transformat rapid într-o criză economică și a datoriilor suverane în zona euro. UE s-a confruntat cu două provocări principale. În primul rând, pe termen scurt, a trebuit să protejeze stabilitatea și integritatea zonei euro și să gestioneze perturbări economice și sociale fără precedent. În al doilea rând, a trebuit să conceapă și să lanseze un proiect ambițios, care să abordeze punctele vulnerabile ale arhitecturii zonei monetare unice pentru a-i asigura viabilitatea pe termen lung.

De atunci, s-au înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește ambele aspecte. În prezent, economia europeană crește pentru al șaptelea an consecutiv și se preconizează că va crește și anul viitor. Rata de ocupare a forței de muncă a crescut până la un nivel record, iar rata șomajului a înregistrat un minim istoric. Economiiile statelor membre converg din nou. Stabilitatea generală și integritatea zonei euro au fost consolidate, a fost creată uniunea bancară, iar arhitectura zonei euro a fost îmbunătățită semnificativ. Pentru a înregistra aceste progrese a fost nevoie de un bun spirit de conducere și de decizii cruciale. Raportul celor cinci președinți¹ din iunie 2015 a stabilit o direcție fermă. De asemenea, aprofundarea uniunii economice și monetare europene a fost una dintre cele zece priorități stabilite de actuala Comisie la începutul mandatului său².

¹ „Raportul celor cinci președinți: Finalizarea uniunii economice și monetare a Europei: Jean-Claude Juncker în strânsă colaborare cu Donald Tusk, Jeroen Dijsselbloem, Mario Draghi și Martin Schulz, 22.6.2015. Raportul a fost precedat de o „Notă de analiză privind uniunea economică și monetară (UEM)” elaborată de Jean-Claude Juncker, Donald Tusk, Jeroen Dijsselbloem, Mario Draghi, discutată în cadrul reuniunii informale a Consiliului European din 12 februarie 2015.

² „Un nou început pentru Europa: Agenda mea pentru locuri de muncă, creștere, echitate și schimbări democratice” – Orientări politice pentru viitoarea Comisie Europeană, 15.7.2014, Președintele Juncker.

Figura 1: Aspecte și cifre-cheie pentru UE și zona euro

Moneda euro	
☒	75 % dintre cetățeni sprijină moneda euro în anul 2019, comparativ cu 67 %, procentul înregistrat la începutul mandatului actualei Comisii
☒	Aproximativ 60 de țări din întreaga lume utilizează în prezent sau vor utiliza în viitor moneda euro ori își vor lega moneda națională de aceasta
Evoluția situației economice	
☒	De la începutul mandatului Comisiei Juncker, în UE au fost create 13,4 milioane de locuri de muncă
☒	Rata șomajului în UE, de 6,4 % în aprilie 2019, este cea mai mică rată înregistrată de la începutul secolului, când au început să fie colectate date armonizate pentru toate statele membre ale UE
☒	Șomajul în rândul tinerilor în UE a scăzut de la 21,7 % în 2014 la 14,2 % în aprilie 2019
☒	Economia UE s-a bucurat de 7 ani de creștere neîntreruptă
☒	Salariile au scăzut în urma crizei, dar au crescut mai ales începând cu 2017. Salariul pe angajat a crescut cu aproximativ 10 % atât în UE, cât și în zona euro, în perioada 2014-2019

Deși criza a impulsionat puternic punerea în aplicare a unor reforme, voința politică de a depune eforturi pentru finalizarea uniunii economice și monetare a încetinit într-o oarecare măsură, având în vedere contextul economic mai favorabil. Prin urmare, în pofida unor îmbunătățiri incontestabile, arhitectura uniunii economice și monetare prezintă în continuare lacune importante, care afectează, în final, atractivitatea internațională a monedei euro și capacitatea UE de a asigura locuri de muncă, creștere economică, echitate socială și stabilitate macroeconomică. În urma unor consultări extinse³, Comisia a prezentat în decembrie 2017 o foaie de parcurs și o serie de propuneri pentru a aborda lacunele rămase⁴.

În cadrul summitului zonei euro din iunie 2018 (care s-a desfășurat în configurație deschisă, cu 27 de state membre), liderii au mandatat Eurogrupul să lucreze la o serie de aspecte pentru a putea ajunge la un acord în cadrul summitului zonei euro din decembrie 2018. Cu această ocazie, liderii au încercat din nou să facă progrese în privința unor probleme esențiale, în special: (i) punerea în aplicare a mecanismului comun de sprijin pentru Fondul unic de rezoluție, convenit în principiu încă din 2012⁵, (ii) consolidarea rolului Mecanismului european de stabilitate, (iii) definirea etapelor următoare în direcția instituirii unui sistem european de asigurare a depozitelor, (iv) conceperea unui instrument bugetar pentru convergență și competitivitate pentru zona euro ca parte a bugetului UE și (v) continuarea activităților menite să consolideze rolul internațional al monedei euro. Deși s-au

³ Document de reflecție privind aprofundarea uniunii economice și monetare, 31.5.2017, Comisia Europeană.

⁴ În discursul său privind starea Uniunii din 13 septembrie 2017, președintele Juncker a declarat fără echivoc că „Euro are vocația de a fi moneda unică a Uniunii Europene în ansamblul său”, în conformitate cu tratatul. De atunci, Bulgaria (a cărei monedă este deja ancorată la euro) a solicitat o cooperare strânsă cu Banca Centrală Europeană și a anunțat o serie de angajamente anterioare, în iulie 2018, pentru a deschide calea pentru aderarea la mecanismul cursului de schimb ERM II, în timp ce Croația și-a prezentat, recent, cererea de cooperare strânsă cu Banca Centrală Europeană și se așteaptă ca aceasta să solicite aderarea la uniunea bancară în curând.

⁵ Un mecanism de sprijin pentru mecanismul unic de rezoluție a fost deja prevăzut în concluziile Consiliului European din decembrie 2012.

înregistrat unele progrese, niciuna dintre aceste direcții de activitate nu a fost finalizată până în prezent.

La aproape patru ani de la publicarea Raportului celor cinci președinți, prezenta comunicare inventariază progresele înregistrate în direcția unei uniuni economice și monetare mai profunde și mai echitabile, în contextul economic global. Redresarea economică susținută din zona euro a prezentat recent unele semne de slăbiciune, accentuate de un context geopolitic mai complex și de tensiuni comerciale. Politica monetară a fost puternic mobilizată în ultimii ani în sprijinul creșterii economice. Politica fiscală a devenit ușor favorabilă, la nivelul întregii zone euro, însă marja de manevră rămâne limitată în țările cu un nivel ridicat al datoriilor. Capacitatea economiilor noastre de a rezista la crize, de a se redresa și de a asigura o creștere a veniturilor pe termen lung și echitate socială va depinde, în mare parte, de politicile și instituțiile naționale, care trebuie să fie solide, de reziliența structurilor economice și sociale interne și de calitatea finanțelor publice.

Mai mult, având în vedere integrarea strânsă a economiilor noastre, mai ales în zona euro, care reprezintă 85 % din produsul intern brut al UE-27, capacitatea de a obține rezultate bune și de a crește din nou va depinde, în final, de gradul de reziliență al construcției uniunii economice și monetare a Europei. Prin urmare, viitorul uniunii economice și monetare nu este o preocupare numai pentru țările care participă pe deplin la uniunea monetară, ci și pentru UE în ansamblul său și, mai ales, pentru țările care vor adopta moneda euro în viitor⁶.

O evaluare a rezultatelor obținute deja reprezintă o modalitate de a ne concentra asupra obiectivelor care trebuie îndeplinite. Deși sensibilitățile și viziunile divergente cu privire la promovarea uniunii economice și monetare sunt bine cunoscute, ele nu ar trebui să ne împiedice să ajungem la compromisuri. Sunt în joc realizările obținute cu greu în ultimii 10 ani. A sosit momentul să renunțăm la viziunile rigide și să ne impulsivăm din nou ambiția colectivă.

2. DE UNDE VENIM

În urma crizei financiare și a crizei datoriilor, unul dintre primii pași majori a fost dotarea zonei euro cu mecanisme de gestionare a crizei, care să sprijine guvernele ce pierd accesul pe piață, cu o rată sustenabilă a dobânzii. Mecanismul european de stabilitate, dotat cu resurse a căror valoare totală se ridică la 500 de miliarde EUR, poate furniza în prezent asistență financiară statelor membre din zona euro care se confruntă sau riscă să se confrunte cu probleme de finanțare grave.

În al doilea rând, au fost instituite elemente-cheie ale uniunii bancare pentru a consolida sectorul financiar, a slăbi legătura dintre bănci și datoriile suverane, a limita operațiunile de salvare a băncilor de către state și a depăși efectele perturbatoare ale fragmentării acțiunilor de reglementare și de supraveghere de-a lungul frontierelor naționale. Cadrul unic de reglementare pentru bănci oferă un set unic de norme prudențiale aplicabile la nivelul UE. De asemenea, acesta stă la baza pieței bancare unice. Mecanismul unic de supraveghere monitorizează cele mai importante bănci din cadrul uniunii bancare. În cazul în care o bancă semnificativă eșuează, iar rezoluția acesteia este în interesul public, situația se rezolvă la nivel central prin mecanismul unic de rezoluție, în conformitate cu un set consecvent de norme.

⁶ COM(2017) 821. Comunicarea Comisiei intitulată „Noi pași către finalizarea uniunii economice și monetare a Europei: foaie de parcurs”.

În al treilea rând, progresul în ceea ce privește uniunea piețelor de capital contribuie la reziliența sistemului financiar și la reducerea riscurilor prin partajarea riscurilor private. Uniunea piețelor de capital le permite întreprinderilor să aibă mai ușor acces la capital și le oferă persoanelor fizice noi posibilități de investiții și de diversificare a economiilor lor. Un cadru eficace în materie de insolvență este o componentă esențială a unui mediu de afaceri adaptiv și favorabil creșterii și, prin urmare, un element critic al unei uniuni economice și monetare funcționale. În ultimii ani, UE a înregistrat progrese substanțiale în ceea ce privește îmbunătățirea cadrului de insolvență; de exemplu, Parlamentul European și Consiliul au ajuns recent la un acord politic cu privire la o directivă⁷, care le va oferi antreprenorilor posibilitatea de a începe de la zero în cazul unui eșec în afaceri și va îmbunătăți eficacitatea procedurilor de restructurare și de insolvență.

În al patrulea rând, supravegherea macroeconomică și fiscală a statelor membre de către UE a fost consolidată semnificativ prin introducerea procedurii privind dezechilibrele economice, prin cadre fiscale naționale îmbunătățite și prin reforma Pactului de stabilitate și de creștere, setul de norme menite să garanteze că statele membre adoptă politici fiscale viabile. Toate elementele noi au fost integrate în semestrul european, procesul de coordonare a politicii economice de la nivelul UE. Merită subliniate două aspecte: Acum, statele membre trebuie să transmită proiectele lor de planuri bugetare pentru a fi evaluate la nivelul UE, înainte de a le adopta la nivel național, iar coordonarea politicilor depășește limitele statelor membre individuale, ținând cont de aspectele relevante pentru întreaga zonă euro.

Principalele inovații instituționale și procedurale au fost completate de noi îmbunătățiri, mai specifice, ale cadrului de guvernanță: Semestrul european a fost reformat și, alături de coordonarea și monitorizarea politicilor economice naționale, în prezent se acordă o atenție mai mare provocărilor zonei euro în ansamblu și promovării convergenței economice și sociale. Comisia a pus la dispoziție orientări privind utilizarea flexibilității în cadrul normelor Pactului de stabilitate și de creștere pentru a sprijini creșterea economică și a facilita reformele și investițiile, în vederea asigurării unui echilibru mai bun între nevoile în materie de stabilizare și de sustenabilitate ale statelor membre⁸. Se estimează că marja suplimentară de manevră pe care o permite flexibilitatea în cadrul Pactului de stabilitate și de creștere a condus la creșterea produsului intern brut al UE cu 0,8 % în ultimii patru ani și la crearea a aproximativ 1,5 milioane de locuri de muncă noi. Planul de investiții pentru Europa („Planul Juncker”) a fost lansat în completarea fondurilor structurale și de investiții europene. Se preconizează că cele 400 de miliarde EUR mobilizate prin intermediul noului instrument au permis creșterea produsului intern brut al UE cu 0,6 % și crearea a 750 000 de locuri de muncă⁹.

Totodată, Comisia a pus accentul pe considerații de ordin social, propunând un pilon european al drepturilor sociale, proclamat de celelalte instituții ale UE, și integrând prioritățile sociale în semestrul european. Comisia a elaborat, de asemenea, în consultare cu statele membre, cadre de referință pentru a sprijini convergența într-o serie de domenii de

⁷ COM(2016) 723. Propunere de directivă privind cadrele de restructurare preventivă, a doua șansă și măsurile de sporire a eficienței procedurilor de restructurare, de insolvență și de remitere de datorie.

⁸ COM (2015) 12. Utilizarea optimă a flexibilității în cadrul normelor existente ale Pactului de stabilitate și de creștere.

⁹ Cifrele din acest alineat reprezintă estimări ale Comisiei; a se vedea, de asemenea, discursul președintelui Juncker privind starea Uniunii, prezentat la 12 septembrie 2018, și contribuția Comisiei la reuniunea informală a liderilor UE-27 de la Sibiu (România) din 9 mai 2019.

politică în ceea ce privește ocuparea forței de muncă și aspectele sociale. Pentru a documenta și a sprijini procesul de reformă la nivel național, Consiliul a adoptat o recomandare adresată statelor membre din zona euro de a institui consilii naționale pentru productivitate cu rol consultativ. În final, Comisia a instituit un Serviciu de sprijin pentru reforme structurale în scopul de a pune în comun expertiza de la nivelul întregii Europe și de a furniza sprijin tehnic statelor membre.

În primele luni ale mandatului său, Comisia Juncker a trebuit să facă față unei noi crize atunci când Grecia nu a reușit să-și finalizeze cel de al doilea program de ajustare economică, iar pericolul unui „Grexit” a fost real timp de câteva săptămâni. Comisia a contribuit la pregătirea terenului pentru un nou program de sprijin pentru stabilitate, care a fost convenit cu ocazia summitului zonei euro din iulie 2015. Comisia a elaborat, totodată, un plan pentru a ajuta Grecia să își stabilizeze economia și să maximizeze utilizarea fondurilor UE astfel încât să stimuleze crearea de locuri de muncă, creșterea economică și investițiile. În perioada 2014-2020, UE a mobilizat până la 35 de miliarde EUR pentru Grecia în cadrul mai multor programe de finanțare, ceea ce a condus la o creștere estimată cu 2 % a produsului intern brut al acestei țări. La un moment de răscruce, în iulie 2015, Comisia, printr-un împrumut pe termen scurt, a contribuit la mobilizarea unei sume de 7 miliarde EUR sub formă de finanțare de tip „punte” în cadrul Mecanismului european de stabilizare financiară, împiedicând astfel ieșirea accidentală a Greciei din zona euro¹⁰. În august 2018, Grecia a reușit să iasă de sub tutela programului de sprijin pentru stabilitate de trei ani, în cadrul căruia a beneficiat de împrumuturi cu o valoare totală de 61,9 miliarde EUR pentru punerea în aplicare a unui program de reformă cuprinzător și fără precedent. Aceasta a ajutat Grecia să ocupe din nou o poziție fermă în UE și în zona euro și a permis UE să iasă din criză.

¹⁰ La 17 iulie 2015, Consiliul a adoptat o decizie prin care s-a acordat asistență financiară pe termen scurt Greciei în cadrul Mecanismului european de stabilizare financiară. Asistența financiară pe termen scurt a permis acestei țări să își lichideze arieratele la Fondul Monetar Internațional și la Banca Greciei și să ramburseze Băncii Centrale Europene, până în momentul în care va începe să primească finanțare în temeiul unui nou program din cadrul Mecanismului european de stabilitate.

Figura 2: Un set de instrumente consolidat

Uniunea economică: ✓ Procedura privind dezechilibrele macroeconomice: identificarea timpurie a amenințărilor la adresa stabilității economice ✓ <i>Semestrul european reînnoit: raționalizat și consolidat, cu un accent mai mare pe aspectele sociale</i> ✓ <i>Recomandări pentru zona euro: un accent mai mare pe prioritățile zonei euro</i> ✓ <i>Serviciul de sprijin pentru reforme structurale: asistență tehnică pentru reforme în statele membre</i> ✓ <i>Pilonul european al drepturilor sociale: principii de bază pentru a sprijini echitatea și buna funcționare a piețelor forței de muncă și a sistemelor de protecție socială</i> ✓ <i>Evaluarea impactului social: efectuată pentru cel mai recent program de sprijin pentru stabilitate destinat Greciei</i> ✓ <i>Consiliile naționale pentru productivitate: monitorizarea evoluțiilor în materie de productivitate și competitivitate</i> ✓ <i>Propuneri de instituire a unor instrumente bugetare specifice pentru consolidarea uniunii economice și monetare a Europei</i>	Uniunea financiară: ✓ Un cadru unic de reglementare: norme armonizate pentru un sector financiar european mai rezilient, mai transparent și mai eficient ✓ <i>Pachetul bancar: un set cuprinzător de reforme care vor consolida în continuare reziliența și posibilitățile de rezoluție ale băncilor din UE, inclusiv o propunere privind un sistem european de asigurare a depozitelor</i> ✓ Norme armonizate pentru asigurarea depozitelor: protejarea depozitelor de până la 100 000 EUR per client și per bancă ✓ Mecanismul unic de supraveghere/Mecanismul unic de rezoluție: supravegherea și rezoluția centralizată a băncilor din zona euro ✓ <i>Uniunea piețelor de capital: noi norme care vor consolida uniunea economică și monetară, precum și rolul monedei euro prin promovarea mobilității capitalului și a partajării riscurilor în sectorul privat.</i> ✓ <i>Uniunea piețelor de capital va îmbunătăți, de asemenea, accesul la finanțare prin stimularea finanțării bazate pe piață, în special pentru inovare și întreprinderile nou-înființate</i>
adoptate după criză (2010-2014) elaborate/inițiate în cursul mandatului Comisiei Juncker	
Uniunea fiscală: ✓ Sprijin financiar pentru statele membre aflate în dificultate: o serie de fonduri de salvare care conduc la crearea Mecanismului european de stabilitate ✓ Pachetul de 2 acte legislative/Pachetul de 6 acte legislative: supraveghere bugetară sporită, accent pe datorie ✓ <i>Consiliul bugetar european: consiliere independentă privind aplicarea normelor bugetare ale UE și orientarea bugetară a zonei euro</i> ✓ <i>Simplificarea normelor bugetare: o mai mare atenție acordată criteriului de referință privind cheltuielile publice</i> ✓ <i>Flexibilitatea în cadrul Pactului de stabilitate și de creștere: pentru sprijinirea reformelor și a investițiilor și pentru a reflecta mai bine ciclurile economice</i>	Responsabilitate democratică și instituții puternice: ✓ <i>O responsabilizare sporită: intensificarea dialogului cu Parlamentul European, cu parlamentele naționale, cu guvernele naționale și cu părțile interesate</i> ✓ <i>Un nou început pentru dialogul social al UE: mai multe oportunități pentru ca partenerii sociali de la toate nivelurile să poată discuta prioritățile</i> ✓ <i>Un accent mai puternic pe rolul internațional al monedei euro și o propunere de consolidare a reprezentării externe a zonei euro</i> ✓ <i>Propuneri de integrare a acordurilor interguvernamentale în legislația UE și de consolidare a eficienței și a responsabilității prin intermediul unui ministru european al economiei și finanțelor</i>

Banca Centrală Europeană a jucat un rol fundamental în restabilirea încrederii în zona euro. De la începutul crizei financiare mondiale din anul 2008 și al crizei ulterioare a datoriilor suverane din zona euro, măsurile de politică monetară ale Băncii Centrale Europene au

contribuit semnificativ la îmbunătățirea condițiilor financiare pentru întreprinderi și gospodării, precum și la o creștere economică mai accentuată și la sporirea inflației în zona euro. Printre aceste măsuri, adoptate cu scopul de a menține stabilitatea prețurilor, se numără ratele foarte scăzute - chiar negative - ale dobânzii, oferirea de operațiuni de refinanțare cu scadențe îndepărtate pentru bănci, asigurările condiționate privind lichiditatea prin achiziții directe potențiale de obligațiuni suverane și achiziția și deținerea de obligațiuni private și de stat. Dobânda percepută la credite pentru firmele și gospodăriile din zona euro a rămas aproape de minimul istoric, iar volumul de creditare al băncilor și-a continuat tendința de creștere treptată. Acest fapt a încurajat expansiunea economică, ajungându-se de la o redresare fragilă și neuniformă la o expansiune permanentă, în timp ce riscurile deflaționiste au dispărut în mare parte. Ținând cont de toate măsurile de politică monetară adoptate între jumătatea anului 2014 și iunie 2018, se estimează că impactul global asupra inflației și a ratei de creștere a produsului intern brut real în zona euro este de aproximativ 1,9 % cumulativ în perioada 2016-2020¹¹.

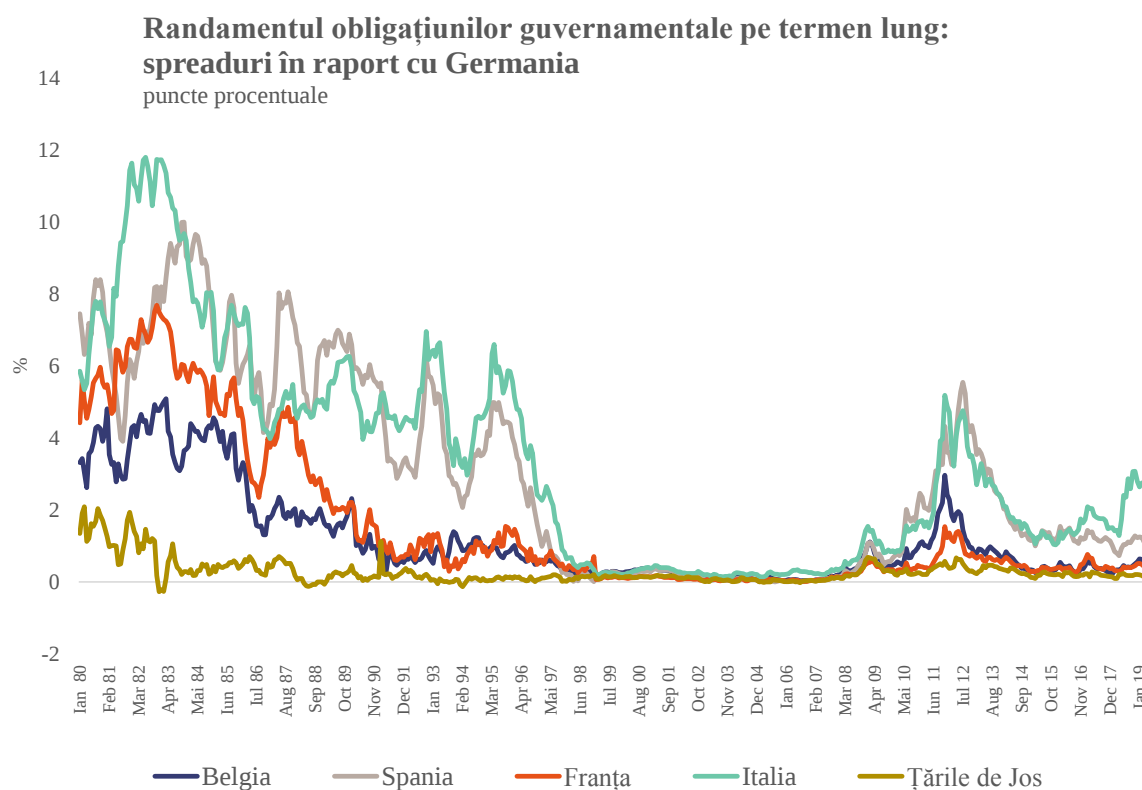
Per ansamblu, UE a luat măsuri decisive pentru a soluționa multe dintre lacunele și decalajele arhitecturii inițiale a uniunii economice și monetare. Astfel cum se arată în figura 2, setul de instrumente a fost consolidat.

În paralel, încrederea pieței a fost recâștigată. Spreadurile randamentelor obligațiunilor de stat acoperă riscurile percepute de investitori. Figura 3 evidențiază diferențele substanțiale dintre randamentele obligațiunilor de stat care existau înainte de introducerea monedei euro, modul în care aceste diferențe au dispărut practic după introducerea monedei euro, accentuarea lor subită ca urmare a crizei și reducerea progresivă începând cu 2012, cu diferențe semnificative de la o țară la alta. Deși este posibil ca evaluarea participanților pe piață să nu fie întotdeauna pe deplin rațională, evoluția spreadurilor randamentelor obligațiunilor de stat oferă totuși un indiciu privind credibilitatea cadrului instituțional existent și a politicilor economice actuale, atât la nivel european, cât și la nivel național¹².

¹¹ Banca Centrală Europeană, Buletin economic, martie 2019.

¹² Aceste aspecte au fost deja evidențiate în „Raportul privind uniunea economică și monetară în Comunitatea Europeană” (1989), elaborat de Comitetul pentru studierea uniunii economice și monetare, prezidat de dl Jacques Delors. A se vedea, de exemplu: „Într-o anumită măsură, forțele pieței pot exercita o influență disciplinară. [...] Cu toate acestea, experiența arată că percepțiile pieței nu oferă neapărat semnale puternice și convingătoare [...]”.

Figura 3: Redobândirea în mare măsură a încrederii în obligațiunile suverane din zona euro

Sursă: Bloomberg

3. SITUAȚIA ACTUALĂ

Rezultatele obținute în ultimii ani sunt remarcabile atât din punct de vedere instituțional, cât și din punct de vedere economic. În prezent, setul de norme și de instituții aflat la baza uniunii economice și monetare seamănă foarte puțin cu schița de acum douăzeci de ani. Mai mult, situația economică s-a îmbunătățit semnificativ, iar efectele crizei financiare și ale crizei datoriilor suverane s-au redus considerabil, chiar dacă soluționarea problemelor sociale a durat prea mult, iar progresele nu sunt încă uniforme în Europa.

În pofida realizărilor incontestabile, sunt necesare mai multe eforturi. În construcția de ansamblu a uniunii economice și monetare a Europei lipsesc, în continuare, elemente importante, astfel cum se arată în Raportul celor cinci președinți din 2015, proiectul care a stat la baza activității Comisiei în ultimii patru ani.

Summitul zonei euro din decembrie 2018 a constituit încercarea cea mai recentă de a da un impuls reînnoit obținerii de rezultate imediate. Începând cu ianuarie 2019, în cadrul Eurogrupului și al altor forumuri parțial interguvernamentale s-au purtat discuții între statele membre ale zonei euro cu privire la punerea în aplicare a respectivelor acorduri politice, în special în ceea ce privește instrumentul bugetar pentru convergență și competitivitate¹³, reforma Mecanismului european de stabilitate și viitorul uniunii bancare. Comisia a jucat un

¹³ Discuțiile privind instrumentul bugetar pentru convergență și competitivitate s-au desfășurat în cadrul Grupului de lucru pentru Eurogrup, în configurație deschisă (UE-27).

rol activ, în special prin furnizarea expertizei tehnice în vederea stimulării progresului. De asemenea, eforturile Comisiei au drept scop asigurarea consecvenței dintre noile compromisuri politice și cadrul juridic al UE și nu există idei preconcepute în ceea ce privește posibilele modificări viitoare ale acestui cadru, în special în ceea ce privește legislația prudențială și în materie de rezoluție referitoare la bănci, viitoarea integrare a Mecanismului european de stabilitate în dreptul Uniunii și normele care reglementează coordonarea politicii economice, supravegherea fiscală și macroeconomică și stabilitatea financiară.

Instrumentul bugetar pentru convergență și competitivitate pentru zona euro

Instrumentul bugetar pentru convergență și competitivitate pentru zona euro va promova coeziunea în cadrul uniunii prin consolidarea rezilienței uniunii economice și monetare. Obiectivul principal constă în sprijinirea reformelor structurale și a investițiilor în statele membre din zona euro, cu scopul de a îmbunătăți structurile economice și sociale naționale care ajută la absorbția perturbărilor economice și contribuie la adaptarea la acestea. Acesta va completa fondurile existente ale UE.

Încă de la început și în conformitate cu indicațiile liderilor, propunerea Comisiei pentru un program de sprijin pentru reforme, prezentată în mai 2018, a stat la baza discuțiilor dintre statele membre din zona euro¹⁴. Discuțiile au fost foarte productive și s-au înregistrat progrese satisfăcătoare; este posibil să se ajungă la un acord cu privire la caracteristicile principale ale unui viitor instrument bugetar pentru convergență și competitivitate.

Instrumentul bugetar ar fi aliniat la semestrul european, ciclul consacrat de coordonare a politicii economice la nivelul UE. Statele membre din zona euro ar transmite, în mod voluntar, propuneri bine justificate și coerente de investiții și reforme, care ar fi evaluate de Comisie pe baza unor criterii transparente. Sprijinul financiar ar fi pus la dispoziție în tranșe, cu condiția îndeplinirii obiectivelor intermediare stabilite. Acesta ar consta în contribuții financiare directe și ar putea fi folosit, de asemenea, de statele membre din zona euro în cadrul programului InvestEU.

Statele membre din zona euro care se întrunesc în cadrul Consiliului și al Eurogrupului/summitului zonei euro ar furniza orientări strategice și îndrumare pe baza recomandării Consiliului privind politica economică a zonei euro. Pentru a crea acest cadru de guvernare, Comisia este pregătită să propună un nou regulament pe baza articolului 136 din tratat, cu respectarea deplină a prerogativelor UE și ale Comisiei în ceea ce privește punerea în aplicare a bugetului și a programului.

Noul instrument bugetar este conceput ca o componentă a bugetului UE, iar dimensiunea sa va fi determinată în contextul negocierilor privind Cadrul financiar multianual 2021-2027, ținând seama de implicațiile pentru statele membre care nu fac parte din zona euro. Contribuțiile de la bugetul UE ar putea fi completate cu finanțare suplimentară din venituri externe atribuite în baza unui acord interguvernamental.

Mecanismul european de stabilitate

Instituirea Mecanismului european de stabilitate în perioada crizei a constituit un obiectiv intermediar major în demersul de obținere a unei uniuni economice și monetare mai stabile. La momentul oportun, acesta ar trebui inclus în cadrul juridic al UE, astfel cum a propus

¹⁴ COM(2018) 391. Propunere de regulament privind instituirea Programului de sprijin pentru reforme.

Comisia în decembrie 2017¹⁵. Revizuirea în curs a Tratatului privind Mecanismul european de stabilitate, ca soluție intermediară, este menită să consolideze și mai mult prevenirea și soluționarea crizelor în zona euro. Acesta nu ar trebui să dubleze sarcinile care le revin instituțiilor UE și nici să accentueze complexitatea cadrului de supraveghere economică. În acest sens, în 2018, Comisia și Mecanismul european de stabilitate au ajuns la o viziune comună cu privire la cooperarea viitoare, în scopul clarificării rolurilor care le revin¹⁶.

Reforma planificată a Mecanismului european de stabilitate include o revizuire a instrumentelor de asistență financiară preventivă care sunt menite să sprijine țările cu baze economice solidă, care ar putea fi afectate de un șoc negativ pe care nu îl pot controla. Clarificarea condițiilor de acces pentru astfel de instrumente este fundamentală, întrucât asigură transparența și orientează așteptările. Totodată, condițiile de eligibilitate nu ar trebui să contravină scopului instrumentelor preventive, ar trebui să fie conforme cu cele impuse de cadrul de supraveghere al UE și ar trebui să fie concepute astfel încât să respecte competențele instituțiilor UE.

S-a stabilit că Mecanismul european de stabilitate va asigura un mecanism comun de sprijin pentru Fondul unic de rezoluție, sub forma unei linii de credit. Liderii au convenit introducerea mecanismului comun de sprijin în 2020 și finalizarea acestuia cel târziu până în 2023. Ca măsură de ultimă instanță, mecanismul comun de sprijin va sprijini gestionarea eficientă și credibilă a crizelor bancare în cadrul mecanismului unic de rezoluție și va fi rambursat prin contribuții din partea sectorului bancar european. Pentru a asigura un cadru credibil de rezoluție bancară, acordul privind măsura comună de protecție trebuie să garanteze că resursele vor fi puse rapid la dispoziție. În acest sens, este esențial ca procesul decizional să conțină termene scurte (12/24 de ore), iar votarea să aibă loc în regim de urgență. Totodată, este important ca responsabilitățile Mecanismului european de stabilitate să fie clar definite și să nu se suprapună sau să creeze fricțiuni cu instituțiile și organismele UE însărcinate cu supravegherea băncilor sau cu gestionarea crizelor bancare. Cel mai important este faptul că reforma Tratatului privind Mecanismul european de stabilitate nu trebuie să creeze obstacole în calea viitoarelor modificări ale legislației UE, fapt care ar duce la apariția unor probleme importante în ceea ce privește autonomia ordinii juridice a UE. Legislația bancară a UE trebuie să rămână deschisă la evoluțiile viitoare în conformitate cu metoda comunitară de adaptare la circumstanțele schimbătoare ale pieței și de finalizare a uniunii bancare.

Uniunea bancară

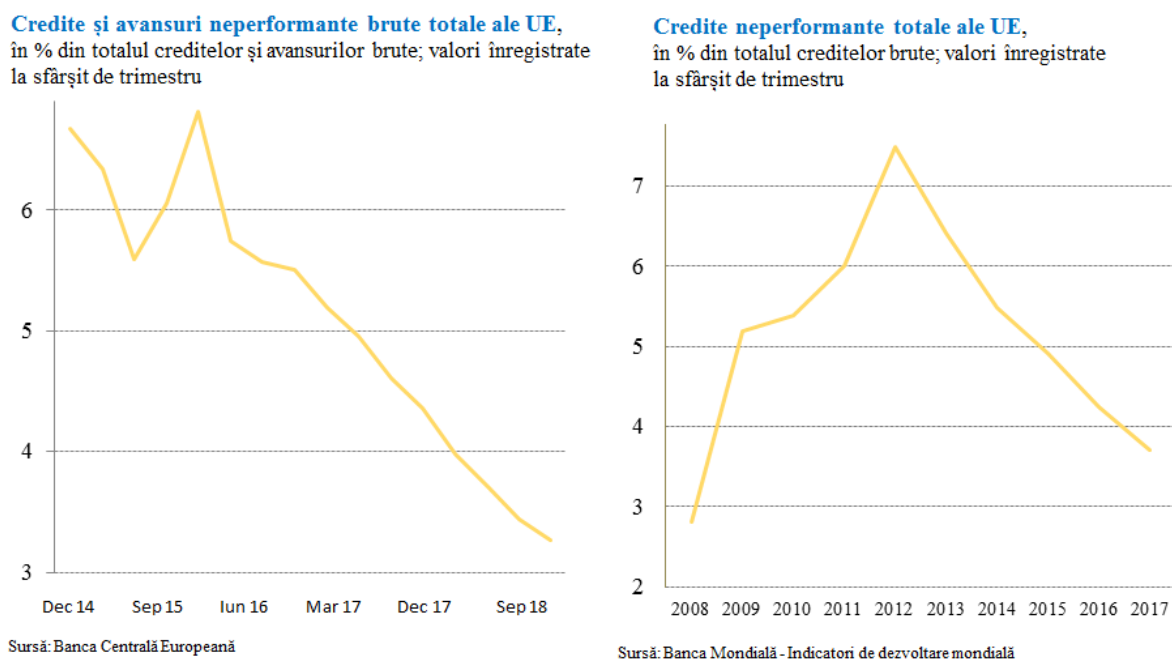
În prezent, sectorul bancar al UE se află într-o situație mult mai bună decât acum 10 ani și riscurile au fost reduse semnificativ. Per ansamblu, băncile au o capitalizare mai bună și un grad de îndatorare mai scăzut, deci sunt mai bine pregătite să facă față șocurilor economice. S-au înregistrat progrese importante în reducerea portofoliului existent de credite neperformante și au fost puse în aplicare măsuri ferme pentru a preveni acumularea acestor credite în viitor, iar nivelul creditelor neperformante se apropie de nivelurile anterioare crizei. Deși portofoliul de credite neperformante rămâne ridicat în unele state membre, se

¹⁵ COM(2017) 827. Propunere de regulament al Consiliului privind înființarea Fondului Monetar European.

¹⁶ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-financial-assistance/loan-programmes/european-stability-mechanism-esm_en.

înregistrează progrese semnificative. Toate părțile interesate relevante trebuie să susțină aceste eforturi¹⁷.

Figura 4: Creditele neperformante au scăzut în mod semnificativ

Legislația adoptată recent va reduce și mai mult riscurile și va spori reziliența sectorului bancar european. În special, Regulamentul privind creditele neperformante¹⁸ adoptat de Parlamentul European și de Consiliu în aprilie 2019 introduce niveluri minime de acoperire a pierderilor din credite pentru creditele neperformante („mecanism de protecție prudential statutar”), pentru a limita riscul de subprovizionare a viitoarelor credite neperformante. Pachetul bancar adoptat de Parlamentul European și de Consiliu în mai 2019 instituie un cadru mai solid de reglementare și supraveghere a băncilor. De asemenea, băncile înregistrează progrese în ceea ce privește constituirea de rezerve pentru absorbirea pierderilor într-o situație de criză (cerința minimă de fonduri proprii și datorii eligibile - MREL). Directiva privind rangul instrumentelor de datorie negarantate în ierarhia creanțelor în caz de insolvență¹⁹ ajută băncile să acumuleze o capacitate suficientă de absorbție a pierderilor și contribuie la asigurarea faptului că acestea își pot desfășura în continuare funcțiile critice, fără fonduri publice. Aceste măsuri marchează obiective intermediare semnificative în demersul de reducere a riscurilor postcriză și pun în aplicare standarde internaționale.

În decembrie 2018, liderii au solicitat progrese în ceea ce privește uniunea bancară și, în special, definirea unei foi de parcurs pentru începerea negocierilor politice cu privire la sistemul european de asigurare a depozitelor, al treilea pilon al uniunii bancare, care nu este încă finalizat. Din păcate, impasul din ultimii ani nu a fost depășit și nu s-au înregistrat

¹⁷ Al patrulea raport intermediar privind reducerea creditelor neperformante, publicat împreună cu prezenta comunicare, documentează progresele în ceea ce privește reducerea riscurilor.

¹⁸ Regulamentul (UE) 2019/630 în ceea ce privește acoperirea minimă a pierderilor pentru expunerile neperformante.

¹⁹ Directiva (UE) 2017/2399 în ceea ce privește rangul instrumentelor de datorie negarantate în ierarhia creanțelor în caz de insolvență.

progrese concrete. Deși riscurile din sectorul financiar al UE au fost reduse semnificativ, unele părți interesate se opun vehement punerii în comun a resurselor și partajării riscurilor în această etapă.

În plus, uniunea bancară nu va fi finalizată până ce nu va fi instituit un sistem solid de gestionare a situației băncilor aflate în dificultate; pentru aceasta, este necesar să existe un mecanism eficace care să ofere băncilor aflate în rezoluție active lichide suficiente pentru a face față ieșirilor de depozite pe termen scurt, care sunt inevitabile în cazul unei rezoluții. Pe baza lecțiilor învățate în urma recentelor cazuri de rezoluție, orice soluție eficientă pentru asigurarea de lichidități în cazul unei rezoluții trebuie să meargă dincolo de o îmbunătățire limitată a practicilor existente.

În vederea reuniunii summitului zonei euro din 21 iunie 2019, Comisia invită liderii UE:

- **Să ajungă la un acord cu privire la principalele caracteristici ale instrumentului bugetar pentru convergență și competitivitate, cu scopul de a sprijini adoptarea sa rapidă de către Parlamentul European și Consiliu. Să stabilească dimensiunea acestuia în contextul cadrului financiar multianual.**
- **Să finalizeze modificările Tratatului privind Mecanismul european de stabilitate în vederea ratificării sale rapide de către statele membre din zona euro, inclusiv în ceea ce privește instituirea unui mecanism de sprijin comun operațional și eficace, asigurarea de lichidități în cazul unei rezoluții și crearea unor instrumente preventive active și eficace. Să mențină o delimitare clară a responsabilităților diferiților actori, precum și posibilitatea de a ajusta Cadrul unic de reglementare al UE pentru bănci în conformitate cu metoda comunitară. Să integreze, în timp, Mecanismul european de stabilitate în legislația UE.**
- **Să își reînnoiască eforturile pentru finalizarea uniunii bancare, începând prin negocieri politice cu privire la sistemul european de asigurare a depozitelor.**
- **Să accelereze progresele în ceea ce privește uniunea piețelor de capital și să își intensifice eforturile de consolidare a rolului internațional al monedei euro.**

4. CALEA DE URMAT

În perioada următoare, Comisia va colabora în continuare cu Parlamentul European, cu statele membre, cu Banca Centrală Europeană și cu alte organisme, pentru aprofundarea uniunii economice și monetare. Pe lângă primele măsuri care ar trebui puse în aplicare anul acesta, pentru finalizarea uniunii economice și monetare este necesară o viziune pe termen lung. Până în 2025 ar trebui să se înregistreze progrese către consolidarea cadrului de guvernanță și de supraveghere economică al UE, având la bază o responsabilitate mai democratică, către instituirea unei funcții de stabilizare fiscală și către finalizarea punerii în aplicare a uniunii bancare și a uniunii piețelor de capital. Aceste progrese ar trebui utilizate și pentru a consolida în continuare rolul internațional al monedei euro.

Supravegherea economică

În ultimii ani s-au înregistrat progrese satisfăcătoare în ceea ce privește reînscirerea statelor membre și a economiei zonei euro, în ansamblu, pe traiectorii de creștere viabilă și durabilă. În special, deficitul fiscal și datoria întregii zone euro au fost reduse semnificativ, chiar mai mult decât în alte economii avansate. În același timp, pozițiile bugetare sunt în prezent

inegale: nivelurile datoriei publice sunt în scădere rapidă în unele state membre, în timp ce în altele rămân ridicate.

Comisia va analiza punerea în aplicare a cadrului de supraveghere economică și fiscală în cadrul operațiunii de revizuire a pachetului de două acte legislative și a celui de șase acte legislative, ceea ce ar trebui, într-un final, să deschidă drumul către simplificarea normelor fiscale ale UE. De asemenea, revizuirea ar putea sta la baza unor îmbunătățiri suplimentare în ceea ce privește transparența și eficacitatea cadrului de coordonare a politicilor și ar putea consolida dimensiunea socială a cadrului de supraveghere.

Consolidarea instituțională

Noile norme ar trebui să meargă mână în mână cu integrarea competențelor în cadrul uniunii economice și monetare. Deși Parlamentul European a jucat deja un rol mai activ în ultimii ani, poziția sa ar trebui consolidată în continuare. Pentru a crește nivelul de transparență și de responsabilitate democratică, Comisia a propus în decembrie 2017²⁰ numirea aceleiași persoane în funcțiile de vicepreședinte al Comisiei responsabil pentru uniunea economică și monetară și de președinte al Eurogrupului. Aceasta ar putea conduce la o îmbunătățire semnificativă a responsabilității la nivel european, fără a reduce din competențele statelor membre. Această persoană, care ar reprezenta atât statele membre ale zonei euro, cât și Comisia, ar reprezenta zona euro și la nivel extern, acesta fiind un aspect critic pentru poziția monedei euro pe scena mondială.

În cele din urmă, Mecanismul european de stabilitate ar trebui să se regăsească în cadrul juridic al UE. Acest lucru ar asigura claritate instituțională, recunoscând importanța Mecanismului european de stabilitate pentru uniunea economică și monetară. O astfel de integrare ar permite și creșterea responsabilității politice și juridice a Mecanismului european de stabilitate, astfel încât acesta să își poată executa sarcinile importante în ceea ce privește gestionarea crizelor din zona euro. O mai mare responsabilitate politică față de Parlamentul European, precum și față de parlamentele naționale ale statelor membre din zona euro este indispensabilă pentru a garanta că interesul comun al zonei euro este luat în considerare în mod corespunzător și pentru a asigura acceptarea pe termen lung de către cetățeni. În plus, Curtea de Justiție a subliniat responsabilitatea Comisiei, în calitate de gardian al tratatelor, de a monitoriza aplicarea în practică a Mecanismului european de stabilitate și de a contribui la asigurarea faptului că drepturile fundamentale ale persoanelor sunt pe deplin protejate în acest context²¹.

În plus, s-ar putea constitui o trezorerie a zonei euro, care să poată accesa piețele financiare în numele membrilor săi pentru a le acoperi o parte din nevoile obișnuite de refinanțare. Trezoreria zonei euro ar putea să reunească competențele și serviciile existente care sunt în prezent dispersate între diferite instituții și organisme, inclusiv pe cele ale Mecanismului european de stabilitate, după integrarea acestuia în cadrul juridic al UE.

Stabilizarea fiscală

O lecție importantă a crizei financiare și economice a fost aceea că actualul cadru nu este pregătit să gestioneze șocuri foarte mari la nivel național sau la nivelul zonei euro. O funcție comună de stabilizare ar constitui o completare importantă a bugetelor naționale. În 2018,

²⁰ COM(2017) 823. Comunicarea Comisiei - „Un ministru european al economiei și finanțelor”.

²¹ Hotărârea Curții din 20 septembrie 2016, Ledra Advertising Ltd și alții împotriva Comisiei Europene, cauzele conexate C-8/15 P – C-10/15 P, ECLI:EU:C:2016:701, punctele 55-59 și 67.

Comisia a formulat o propunere privind Funcția europeană de stabilizare a investițiilor²², care să ofere împrumuturi de tipul back-to-back în valoare de până la 30 de miliarde EUR, pentru a stabiliza nivelul investițiilor publice în cazul unor șocuri economice severe. Această propunere rămâne relevantă și ar trebui considerată complementară instrumentului bugetar pentru convergență și competitivitate pentru zona euro. Scopul acestuia este de a îmbunătăți potențialul de creștere și reziliența economică ale statelor membre, prin punerea în aplicare a unor reforme și a unor proiecte relevante de investiții, în timp ce o funcție comună de stabilizare ar contribui la diminuarea impactului șocurilor importante în cazul în care acestea s-ar produce totuși. De asemenea, ar putea fi avut în vedere un sistem comun de reasigurare pentru șomaj²³.

Uniunea bancară

Pentru a ajunge la o uniune bancară completă, este nevoie de eforturi suplimentare pentru a completa elementele-lipsă ale unei uniuni economice și monetare prospere. S-a intenționat întotdeauna Uniunea bancară să fie formată din trei piloni – supravegherea unică, rezoluția unică și un sistem unic de asigurare a depozitelor. Atât Mecanismul unic de supraveghere, cât și Mecanismul unic de rezoluție sunt deja operaționale. A sosit momentul să se înregistreze progrese concrete în ceea ce privește cel de al treilea pilon: un mecanism comun de protecție a deponenților. Garantarea depozitelor la nivel european ar asigura că toate depozitele sunt protejate în mod egal la nivelul uniunii bancare, ceea ce ar consolida încrederea deponenților și ar diminua riscul de panică bancară. Deși s-au înregistrat progrese semnificative în armonizarea cadrului de reglementare unic, ar trebui depuse mai multe eforturi pentru a elimina obstacolele inutile din calea integrării transfrontaliere a sistemului bancar. O uniune bancară stabilă ar trebui să asigure cadrele de reglementare și instituționale necesare pentru consolidarea rezilienței și a competitivității sectorului bancar al UE.

Bilanțurile diversificate ale băncilor ar trebui să stea la baza unei partajări mai eficace a riscurilor în sectorul privat și a relaxării buclelor de feedback dintre bănci și obligațiunile suverane naționale. În acest scop, Comisia a propus în mai 2018 un cadru de reglementare favorabil pentru titlurile garantate cu obligațiuni suverane²⁴. Revizuirea modului în care sunt tratate expunerile la datoriile suverane din perspectiva reglementării ar putea constitui o altă metodă de a stimula băncile să își diversifice portofoliile și de a nu se mai limita la obligațiunile suverane naționale. Pentru a asigura o tranziție ușoară către noul regim ar fi nevoie de o proiectare atentă și de o perioadă îndelungată de introducere treptată.

Un activ sigur comun adecvat ar consolida zona euro și ar crește eficiența uniunii economice, monetare și financiare prin mai multe canale, inclusiv reducând buclele de influență negativă dintre obligațiunile suverane și bănci. Acesta ar stimula dezvoltarea și integrarea piețelor de capital oferind un standard unic pentru evaluarea altor active și ar facilita implementarea politicii monetare. Totodată, un activ sigur comun poate reduce posibilitatea de destabilizare a fluxurilor de capital din interiorul zonei euro în perioade de aversiune semnificativă față de riscuri, așa-numita orientare către plasamente cu grad ridicat de siguranță care afectează investițiile, și poate sprijini un rol internațional mai puternic al monedei euro.

²² COM(2018) 387. Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind instituirea unei Funcții europene de stabilizare a investițiilor.

²³ Contribuția Comisiei la reuniunea informală a liderilor UE-27 de la Sibiu (România) din 9 mai 2019.

²⁴ COM(2018) 339. Propunere de regulament privind titlurile garantate cu obligațiuni suverane.

Modificarea modului în care sunt tratate expunerile băncilor la obligațiunile suverane din perspectiva reglementării și introducerea unui activ sigur comun reprezintă două măsuri ce ridică o serie de probleme economice, juridice, politice și instituționale care trebuie abordate în paralel, în strânsă cooperare cu statele membre.

Uniunea piețelor de capital

Împreună cu uniunea bancară, uniunea piețelor de capital sprijină o uniune economică și monetară funcțională și un rol puternic al monedei euro. Aceasta asigură creșterea finanțării și diversificarea activelor pentru societăți și investitori deopotrivă. O uniune a piețelor de capital sprijină investițiile, creșterea economică și crearea de locuri de muncă, mai ales atunci când canalele tradiționale de creditare prin intermediul băncilor sunt supuse unui stres major. Uniunea piețelor de capital promovează și convergența, în încercarea de a elimina barierele inutile din calea liberei circulații a capitalurilor pe piața unică, indiferent dacă aceste bariere țin sau nu de cadrul de reglementare.

Uniunea piețelor de capital a beneficiat de un sprijin puternic din partea Parlamentului European și a statelor membre, fiind bine recunoscute beneficiile pe care le generează diversificarea mai amplă și o mai bună integrare a piețelor în ceea ce privește creșterea economică și crearea de locuri de muncă. Prin urmare, au fost adoptate 11 din cele 13 propuneri formulate de Comisie în cadrul planului său de acțiune și al evaluării la jumătatea perioadei²⁵. Cu toate acestea, în unele cazuri, proiectul a întâmpinat o rezistență semnificativă din partea statelor membre în ceea ce privește aspecte sensibile din punct de vedere politic, precum o supraveghere mai eficace la nivelul UE și abordarea normelor naționale excesive referitoare la prestarea transfrontalieră de servicii. Deși uniunea piețelor de capital a beneficiat în continuare de un sprijin semnificativ la nivel politic, uneori nu s-a oferit sprijin concret pentru anumite dosare legislative.

Finalizarea uniunii piețelor de capital este esențială pentru a garanta că piețele de capital din Europa pot face față provocărilor interne și externe semnificative la adresa stabilității uniunii economice și monetare, precum și noilor provocări generate de ieșirea Regatului Unit din UE. Acum, legislația stabilită trebuie pusă în aplicare pe deplin. Pe lângă realizările recente, trebuie abordate barierele rămase, precum regimurile divergente în materie de insolvență și impozitarea transfrontalieră ineficace, pentru a asigura o mai bună integrare a piețelor de capital în Europa. Este nevoie de acțiuni ferme și la nivelul statelor membre și al participanților la piață. În plus, guvernanta, instrumentele și mandatele autorităților europene de supraveghere ar trebui să fie în continuare revizuite pe măsură ce uniunea piețelor de capital progresează, pentru a se asigura faptul că autoritățile sunt în măsură să abordeze riscurile potențiale care decurg din dezvoltarea și integrarea piețelor de capital.

Acestea trebuie să fie completate printr-o mai bună convergență a practicilor de supraveghere, în special pentru a combate spălarea banilor, care reprezintă o amenințare continuă la adresa reputației și a stabilității piețelor europene de capital și a sectorului bancar. Parlamentul European și Consiliul au convenit recent asupra unui pachet de măsuri²⁶ pentru a consolida, printre altele, rolul Autorității Bancare Europene în combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului. Deși reforma, alături de viitoarea punere în aplicare a

²⁵ COM(2019) 136. Comunicarea Comisiei - „Uniunea piețelor de capital: progresele înregistrate cu privire la crearea unei piețe unice de capital pentru o uniune economică și monetară solidă.”

²⁶ COM(2017) 536. Propunerea Comisiei de reformare a autorităților europene de supraveghere.

cele de a cincea Directive privind combaterea spălării banilor²⁷, va promova în continuare integritatea sistemului financiar al Uniunii, este posibil ca acest lucru să nu fie suficient pentru a aborda problema, având în vedere amploarea acesteia. Pornind de la analiza efectuată în prezent de Comisie cu privire la recente scandaluri privind spălarea banilor în sectorul bancar, va trebui să se evalueze în ce măsură un organism mai unificat ar reuși să abordeze aspectele transfrontaliere ale spălării banilor într-o manieră mai eficace.

Rolul internațional al monedei euro

În urma publicării unei comunicări privind rolul internațional al monedei euro, în decembrie 2018²⁸, summitul zonei euro din decembrie 2018 a încurajat Comisia să lucreze în continuare la dezvoltarea utilizării internaționale a monedei euro. Moneda euro este în circulație doar de douăzeci de ani și este a doua monedă din lume. Ea a rămas puternică chiar și în cele mai dificile momente ale crizei financiare și a datoriilor suverane. Totodată, ordinea mondială a devenit mai multipolară, în condițiile în care apar noi puteri economice, instituții și tehnologii, iar puterile existente se re poziționează. Din acest motiv, trebuie consolidată suveranitatea economică și monetară a Europei.

În ultimele luni, Comisia s-a implicat în consultări active cu participanții pe piață, atât cu cei publici, cât și cu cei privați²⁹. Este susținută la scară largă ideea de a reduce dependența față de o singură monedă globală dominantă. Mai mult, moneda euro se remarcă drept singurul candidat puternic care are toate atributele necesare ale unei monede globale, fiind deja folosită de participanții la piață ca alternativă la dolarul american. În final, se recunoaște faptul că, prin moneda euro, UE își poate consolida suveranitatea economică și poate juca un rol global mai important, în beneficiul întreprinderilor și al consumatorilor din UE și contribuind la stabilitatea financiară internațională. Finalizarea uniunii bancare și a uniunii piețelor de capital este esențială în acest context, pentru consolidarea rezilienței și a stabilității monedei euro, pentru a promova aprofundarea și lichiditatea capitalurilor proprii și a piețelor de capital și pentru a stimula o mai bună integrare a piețelor financiare. Comisia și Banca Centrală Europeană vor colabora în continuare cu statele membre, cu participanții la piață și cu alte părți interesate, în vederea asigurării unui rol mai puternic al monedei euro și solicită Parlamentului European, Consiliului și tuturor părților interesate să sprijine aceste eforturi. Pe termen mai lung, se sugerează efectuarea cu regularitate a unui bilanț al progreselor realizate la nivel politic.

5. CONCLUZII

Prin prezenta comunicare, Comisia solicită Parlamentului European, Consiliului European, Consiliului, Băncii Centrale Europene și tuturor celorlalte părți interesate să își asume în continuare, cu fermitate, misiunea de finalizare a uniunii economice și monetare.

În vederea reuniunii summitului zonei euro din 21 iunie 2019, Comisia invită liderii UE:

- **Să ajungă la un acord cu privire la principalele caracteristici ale instrumentului bugetar pentru convergență și competitivitate, cu scopul de a sprijini adoptarea**

²⁷ Directiva (UE) 2018/843 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului.

²⁸ COM(2018) 796. Comunicarea Comisiei - „Consolidarea rolului internațional al monedei euro”.

²⁹ SWD(2019) 600. Document de lucru al serviciilor Comisiei: „Consolidarea rolului internațional al monedei euro. Rezultatele consultărilor”.

sa rapidă de către Parlamentul European și Consiliu. Să stabilească dimensiunea acestuia în contextul cadrului financiar multianual.

- Să finalizeze modificările Tratatului privind Mecanismul european de stabilitate în vederea ratificării sale rapide de către statele membre din zona euro, inclusiv în ceea ce privește instituirea unui mecanism de sprijin comun operațional și eficace, asigurarea de lichidități în cazul unei rezoluții și crearea unor instrumente preventive active și eficace. Să mențină o delimitare clară a responsabilităților diferiților actori, precum și posibilitatea de a ajusta Cadrul unic de reglementare al UE pentru bănci în conformitate cu metoda comunitară. Să integreze, în timp, Mecanismul european de stabilitate în legislația UE.
- Să își reînnoiască eforturile pentru finalizarea uniunii bancare, începând prin negocieri politice cu privire la sistemul european de asigurare a depozitelor.
- Să accelereze progresele în ceea ce privește uniunea piețelor de capital și să își intensifice eforturile de consolidare a rolului internațional al monedei euro.

Vor fi necesare mai multe eforturi colective hotărâte pentru a aprofunda în continuare uniunea economică și monetară și pentru a finaliza uniunea piețelor de capital cel târziu până în 2025.